

مقایسه میزان رعایت عناصر کیفی کدگذاری بیماری‌ها و اقدامات در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی

مریم احمدی^۱ / معصومه خوشکام^۲ / جهان پورعلی‌پور^۳

چکیده

مقدمه: بعلت اهمیت داده‌های کدگذاری شده در فعالیت‌های مدیریت کیفیت، برنامه ریزی، بازاریابی، فعالیت‌های تحقیقاتی، پرداخت به ازای خدمت، پایش امنیت بیمار و توسعه ابزارهای حمایت تصمیمات بالینی، ضرورت رعایت عناصر کیفی کدگذاری بیش از پیش احساس می‌گردد. داشتن دانش کاملی در زمینه عناصر کیفی کلیدی سیستم‌های طبقه‌بندی داده‌ها از قبیل اعتبار، کامل بودن و به هنگام بودن، برای کدگذاری داده‌ها در تمامی سطوح مراقبت بهداشتی ضروری است. در این پژوهش وضعیت اعتبار و کامل و به هنگام بودن اطلاعات کدگذاری شده در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی مقایسه شد.

روش بررسی: پژوهش حاضر توصیفی- مقایسه‌ای است که در شش ماهه اول سال ۱۳۸۶ انجام شد. جامعه پژوهش شامل پرونده بیماران بستری ترجیح شده از بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران (۱۰ بیمارستان)، تهران (۹ بیمارستان) و شهید بهشتی (۱۰ بیمارستان) در نیمه اول سال ۱۳۸۵ بود. داده‌های استفاده از یک چک لیست برای تعیین میزان رعایت اعتبار، کامل بودن و به هنگام بودن گردآوری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: میزان رعایت اعتبار داده‌ها در دانشگاه‌های ایران، تهران و شهید بهشتی به ترتیب ۷۹/۲۳، ۸۲/۳۲ و ۸۵/۵۲ درصد برای تشخیص اصلی، ۷۹/۴۶ و ۷۵/۰۴ و ۸۸/۸۷ درصد برای سایر تشخیص‌ها، ۸۵/۲۳، ۸۰/۶۲ و ۸۵/۴۱ درصد برای اقدامات اصلی، ۸۴/۴۹ و ۹۱/۳ درصد برای سایر اقدامات بود. میزان رعایت کامل بودن که دارد سه دانشگاه فوق بترتیب ۹۷/۹۶ و ۹۶/۹۱ و ۹۷/۹۲ درصد برای تشخیص‌های اصلی، ۸۸/۰۸ و ۹۰/۰۲ درصد برای سایر تشخیص‌ها، ۹۶/۹۳ و ۹۸/۹۳ درصد برای اقدامات اصلی، و ۹۵/۸۵ و ۹۷/۳۵ درصد برای سایر اقدامات است. از بین بیمارستان‌های سه دانشگاه فوق، فقط ۲۰ درصد بیمارستان‌های شهید بهشتی از به هنگام بودن کدگذاری برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری: هر چند کامل بودن داده‌های کدگذاری شده تا حدودی بهبود یافته است اما میزان اعتبار کدها هنوز با مشکلاتی همراه است. همچنین اکثر بیمارستان‌ها اختلاف فاحشی با استاندارد سازمان بهداشت جهانی در به هنگام بودن کدگذاری داشته‌اند. بنابراین لازم است اقدامات اساسی جهت بهبود کیفیت کدگذاری در این حیطه‌ها اتخاذ گردد.

کلید واژه‌ها: کیفیت داده، کدگذاری بیماری‌ها و اقدامات، بیمارستان‌های آموزشی

◇ وصول مقاله: ۸۶/۲/۸، اصلاح نهایی: ۸۶/۳/۱۲، پذیرش مقاله: ۸۶/۳/۲۹

۱- استادیار گروه مدارک پزشکی، دانشکده مدیریت، دانشگاه علوم پزشکی ایران

۲- مریم گروه آمار، دانشکده مدیریت، دانشگاه علوم پزشکی ایران

۳- کارشناس ارشد مدارک پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، نویسنده مسئول (Email: jahanpour.alipour@gmail.com)

مقدمه

به علت اینکه کددھی نقش مهمی در بازپرداخت خدمات ارائه شده ایفا می‌کند، کیفیت اطلاعات کدگذاری شده از اهمیت والائی برخوردار است.^[۶,۷] کدگذاری در سطوح مختلف مراقبت بهداشتی درمانی مستلزم برخورداری از اشراف کامل به اصول کیفیت داده‌ها اعم از صحت، اعتبار، پایایی، کامل بودن و به هنگام بودن است.^[۵]

پژوهش حاضر با توجه به اهمیت رعایت اصول کیفیت داده‌های کدگذاری شده در صدد ارزیابی وضعیت عناصر کیفی کدگذاری در سه حیطه اعتبار، کامل و به هنگام بودن است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به شیوه توصیفی - مقایسه‌ای در نیمه اول سال ۱۳۸۶ آنجام شد. جامعه پژوهش شامل پرونده بیماران بستری ترخیص شده از ۲۹ بیمارستان آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی؛ ایران (۱۰ بیمارستان)، تهران (۹ بیمارستان) و شهید بهشتی (۱۰ بیمارستان)، در شش ماهه اول سال ۱۳۸۵ بود. به منظور تخمین حجم نمونه از شیوه نمونه‌گیری خوش‌ای و فرمول مربوط به تعیین حجم نمونه در برآورد نسبت در جامعه نامحدود استفاده شد. هر یک از بیمارستان‌ها به عنوان یک خوش‌در نظر گرفته شد و برای تعیین تعداد نمونه‌ها در هر بیمارستان در صد بیماران مرخص شده از هر بیمارستان تعیین شد. بر حسب درصد تعیین شده تعداد نمونه در هر یک از بیمارستان‌ها مشخص گردید. نمونه‌ها بر اساس روش نمونه‌گیری منظم به صورت زیر انتخاب شده‌اند.

به علت متفاوت بودن کتاب کدگذاری با کل سایر بیمارستان‌ها، ۴ بیمارستان از ۱۳ بیمارستان دانشگاه علوم پزشکی تهران حذف شد. به این ترتیب، مجموع پرونده‌های بیماران مرخص شده از بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی به ترتیب ۴۶۵۰۵، ۵۱۱۴۹ و ۵۵۲۰۰ پرونده بود و تعداد نمونه انتخابی برای بیمارستان‌های سه دانشگاه فوق پس از گرد کردن تعداد نمونه، به ترتیب ۲۴۵، ۲۴۵ و ۲۴۵

کدگذاری یک عامل مرتبط با کیفیت داده هاست. متخصصان مدارک پزشکی با کدگذاری پرونده‌های پزشکی بازیابی اطلاعات بیماری‌ها و خدمات را تسهیل می‌کنند^[۲] اما بروز خطاهای در تفسیر این اطلاعات جزء لاینک این فرایند است. کدگذاری داده‌ها، از یک سو شیوه بیان داده‌ها را محدود می‌کند، اما از سوی دیگر با استانداردسازی اصطلاحات امکان مقایسه و تفسیر یکسان داده‌ها توسط اشخاص و سطوح مختلف را فراهم می‌آورد.^[۲] با توجه به کاربرد داده‌های کدگذاری شده در فعالیت‌های مدیریت کیفیت، مدیریت کیس میکس، برنامه‌ریزی، بازاریابی، مدیریت، فعالیت‌های تحقیقاتی و در دهه اخیر در پرداخت به ازای خدمت، پایش امنیت بیمار، توسعه ابزارهای حمایت تصمیمات بالینی و نظارت بر سلامت عمومی ضرورت رعایت اصول کیفیت داده‌های کدگذاری شده بیش از پیش احساس می‌گردد.^[۳] خطاهای کدگذاری علل متعددی دارد؛ بعضی از این خطاهای در محدوده کنترل فرآیند مدیریت اطلاعات بهداشتی قرار دارد و برخی به عدم کفایت پرونده‌های پزشکی یا فقدان یکپارچگی اطلاعات استخراج شده از نرم افزارهای کدگذاری منسوب می‌باشد.^[۴]

تضیین صحت داده‌های کددھی شده مسؤولیت مشترک بین متخصصان مدیریت اطلاعات بهداشتی، متخصصان بالینی و متخصصان یکپارچگی سیستم‌های اطلاعات است. متخصصان مدیریت اطلاعات بهداشتی مسؤولیت منحصر به فرد مدیریت، نظارت، آنالیز و کدگذاری داده‌های بالینی در انواع سازمان‌های مراقبت بهداشتی را بر عهده دارند.^[۴] بیمارستان‌های آموزشی بزرگ اغلب نیازمند به گردآوری اطلاعات مفصلی درباره انواع بیماری‌های درمان شده برای اهداف تحقیقاتی و آموزشی هستند. اغلب این بیمارستان‌ها به منظور انجام کدگذاری انواع بیماری‌ها و اعمال جراحی نیازمند کارمندانی هستند.^[۵] صحت کدگذاری در بهینه‌سازی بازپرداخت به خصوص در سیستم‌های بازپرداخت آینده نگر امری ضروری به شمار می‌روند.

بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است، در حالی که میزان کامل بودن کدهای سایر اقدامات با ۹۷/۳۵ درصد مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تهران بود.

در مقایسه به هنگام بودن کدهای تشخیص یافته به تشخیص‌ها و اقدامات بین دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی در نیمه اول سال ۱۳۸۵ فقط ۲۰ درصد بیمارستان‌ها از ۱۰ بیمارستان‌های وابسته به بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از به هنگام بودن کدگذاری برخوردار بوده است. هیچ یک از بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران و تهران به هنگام بودن کدگذاری را رعایت نکرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

به طور کلی بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری کرد که مشکلاتی در خصوص کامل بودن و اعتبار داده‌های کدگذاری شده در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مشاهده می‌شود که شدت اختلاف آن با استانداردهای سازمان جهانی بهداشت در خلال زمان رو به بهبود است. اما مشکل اصلی در این زمینه به هنگام بودن اطلاعات کدگذاری شده است که به طور

پرونده تعیین و تعداد کل نمونه‌ها ۶۵۴ پرونده برآورد شد.

جهت گردآوری داده‌ها چک لیست پژوهشگر ساخته استفاده شد که از طریق مشاهده مستقیم پژوهشگر میزان رعایت سه آیتم اعتبار، کامل بودن و به هنگام بودن در چک لیست تکمیل گردید. چک لیست مذکور شامل سه آیتم اعتبار، کامل بودن و به هنگام بودن و نیز تشخیص نهایی (تشخیص اصلی و سایر تشخیص‌ها) و اقدام نهایی (اقدام اصلی و سایر اقدامات) بود. از آنجا که داده‌های حاصله کمی بود، داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS توصیف و مقایسه شدند.

یافته‌ها

همان‌گونه که جدول ۱ نشان می‌دهد بیشترین میزان رعایت اعتبار کدهای تشخیص اصلی، سایر تشخیص‌ها و اقدام اصلی و سایر اقدامات به ترتیب ۸۵/۵۳ درصد، ۸۸/۸۷ درصد، ۸۵/۴۱ درصد و ۹۱/۳ مربوط به بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است. بر اساس جدول ۲ بیشترین میزان رعایت کامل بودن تشخیص‌های اصلی ۹۷/۹۶ درصد، سایر تشخیص‌ها ۹۵/۰۲ درصد و اقدام اصلی ۹۸/۹۳ درصد مربوط به

جدول ۱: مقایسه توزیع فراوانی میزان رعایت اعتبار کدها بر حسب نوع تشخیص‌ها و اقدامات در بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی در نیمه اول سال ۱۳۸۵

شهید بهشتی	تهران	ایران	دانشگاه علوم پزشکی		عنصر کیفی کدگذاری
			درصد	تشخیص‌ها و اقدامات	
۸۵/۵۳	۷۹/۲۳	۸۳/۳۲	اعتبار	تشخیص اصلی	
۸۸/۸۷	۷۵/۰۴	۷۹/۴۶		سایر تشخیص‌ها	
۸۷/۲	۷۷/۱۳	۸۱/۳۹		میانگین درصد تشخیص	
۸۵/۴۱	۸۰/۶۲	۸۵/۲۳		اقدام اصلی	
۹۱/۳	۸۴/۴۹	۸۰/۸۴		سایر اقدامات	
۸۸/۳۵	۸۲/۵۵	۸۳/۰۳		میانگین درصد اقدام	
۸۷/۷۷	۷۹/۸۴	۸۲/۲۱		کل میانگین درصد اعتبار	

جدول ۲. مقایسه توزیع فراوانی میزان رعایت کامل بودن کدها بر حسب نوع تشخیص‌ها و اقدامات در بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی در نیمه اول سال ۱۳۸۵

شهید بهشتی	تهران	ایران	دانشگاه علوم پزشکی		عنصر کیفی کدگذاری
			تشخیص‌ها و اقدامات	درصد	
۹۷/۹۶	۹۶/۹۱	۹۳/۰۶	تشخیص اصلی	کامل بودن	
۹۵/۰۲	۹۰/۷۶	۸۸/۰۸	سایر تشخیص‌ها		
۹۶/۴۹	۹۳/۸۳	۹۰/۵۷	میانگین درصد تشخیص		
۹۸/۹۳	۹۴	۹۶/۷۰	اقدام اصلی		
۹۵/۶۵	۹۷/۳۵	۹۳/۸۵	سایر اقدامات		
۹۷/۲۹	۹۵/۶۷	۹۵/۲۷	میانگین درصد اقدام		
۹۶/۸۹	۹۴/۷۵	۹۲/۹۲	کل میانگین درصد کامل بودن		

میزان اعتبار و صحت کدگذاری در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی ایران است.

نتایج مطالعه لانگلی و همکاران (۲۰۰۶) تحت عنوان "صحت کدگذاری خدمات بر اساس ICD-9" برای جلوگیری صدمه ترخیص‌های بیمارستان‌های عمومی نیوزلند حاکی از آن است که ۵ درصد از تشخیص‌های اصلی، ۱۸ درصد از چهار رقم اول کد علت خارجی و ۸ درصد از نوع فعالیت فرد صدمه دیده (پنجمین رقم کد علت خارجی) نادرست بودند.^[۱۱]

کامپ بل و همکاران (۲۰۰۱) نیز در مطالعه‌ای با عنوان "بررسی سیستماتیک صحت کدگذاری در هنگام ترخیص" متوسط میزان صحت کدگذاری برای کدهای تشخیصی در مطالعات انگلستان و ولز را ۹۱ درصد و برای کدهای تشخیصی در مطالعات اسکاتلند ۸۲ درصد برآورد کرد.^[۱۲]

نتایج بررسی جومان فارهان و همکاران (۲۰۰۵) در عربستان سعودی با عنوان "مستندسازی و کدگذاری پرونده‌های پزشکی در یک مرکز مراقبتی سطح سوم: مطالعه آزمایشی" نیز حاکی از آن بود که از ۱۰۵۱ مورد خلاصه شده، ۸۸۳ درصد (۸۷۶ مورد) به طور صحیح و ۱۲۷ درصد (۴۱ مورد) به طور نادرست مستند شده و ۳۹

چشمگیری با استانداردهای جهانی اختلاف دارد. در رابطه با میزان اعتبار کدهای تشخیص یافته به سایر تشخیص‌ها برای بیمارستان‌های سه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، ایران و تهران به ترتیب با ۸۸/۸۷، ۷۹/۴۶ و ۷۵/۰۴ درصد، به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم قرار داشتند. یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های انجام شده توسط خرمدار (۱۳۷۸) در شیراز (تشخیص اصلی ۹۱/۴۹ درصد و سایر تشخیص‌ها ۹۶/۸۳ درصد)^[۸] و پژوهش محمودزاده ثاقب (۱۳۷۶) در شیراز (تشخیص اصلی ۸۱/۲۵ درصد، سایر تشخیص‌ها ۹۲/۹۵ درصد) تقریباً دارای تفاوت فاحش است.^[۹] این امر شاید به دلیل تأکید دانشگاه علوم پزشکی شیراز بر رعایت اصول تشخیص نویسی و مستندسازی پرونده‌های پزشکی باشد.

اما افزایش میزان صحت و اعتبار داده‌های کدگذاری شده نسبت به پژوهش صدوفی (۱۳۷۵) با عنوان "بررسی وضعیت کدگذاری بیمارستان‌های عمومی، آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران و مقایسه آن با استانداردهای انجمان مدارک پزشکی آمریکا"، که صحت کدگذاری تشخیص اصلی ۵۹/۶ درصد و صحت کدگذاری برای سایر تشخیص‌ها ۵۸/۳ درصد برآورد کرد^[۱۰]، موید افزایش

با مقایسه نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر با مطالعات مرتبط انجام شده می توان اذعان کرد که میزان رعایت کامل بودن کدگذاری نسبت به گذشته تا حدی بهبود یافته است، با این وجود هنوز کامل بودن کدگذاری به طور کامل رعایت نمی شود. بنابراین لازم است گام های اساسی جهت بهبود رعایت کامل بودن کدگذاری اتخاذ گردد.

با توجه به نتایج عملکرد بیمارستان های مورد بررسی در خصوص رعایت به هنگام بودن اطلاعات گذاری شده (۲۰ درصد در ۲ بیمارستان از بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی) می توان اذعان داشت که علاوه بر اینکه هیچ کدام از بیمارستان های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران اصل به هنگام بودن کدگذاری اطلاعات رارعایت نمی کنند، بلکه اختلاف فاحشی در به هنگام بودن کدگذاری بیمارستان های مورد پژوهش با استاندارد سازمان بهداشت جهانی (۴۸ ساعت بعد از ترخیص بیمار از بیمارستان) مشاهده می شود. در زمینه بهبود وارتفای کیفیت اطلاعات کدگذاری شده موارد ذیل پیشنهاد می گردد:

۱. تشکیل کمیته ممیزی کدگذاری با همکاری دانشگاه و اعضای هیأت علمی بیمارستان های آموزشی وابسته به دانشگاه یا محول کردن این وظیفه به کمیته مدارک پزشکی.
۲. استفاده از کتاب های همسان در تمام بیمارستان های سطح کشور به منظور قابل مقایسه نمودن نتایج کدگذاری.
۳. پیش بینی وجود تشخیص اصلی و سایر تشخیص ها بجای تشخیص نهایی و اقدام اصلی و سایر اقدامات بجای اقدام نهایی در برگ پذیرش و خلاصه ترخیص به نحوی که تشخیص اصلی و اقدام اصلی به ترتیب قبل از سایر تشخیص ها و سایر اقدامات ثبت گرددند.
۴. استفاده از دوره های آموزش باز آموزی و ضمن خدمت جهت کارکنان بخش های مدارک پزشکی.
۵. تدوین دستورالعمل کتبی جهت کدگذاری تمامی تشخیص ها و اقدامات موجود در پرونده پزشکی.
۶. توسعه استانداردهای ملی کدگذاری به دلیل تفاوت دستورالعمل های کدگذاری در کشورهای مختلف.♦

درصد (۱۳۴ مورد) درست مستند نشده بود. از موارد خلاصه شده، ۷۰ درصد دارای کد صحیح و ۱۰/۵ درصد دارای کد نادرست بوده اند و به ۷۰ درصد موارد کد تخصیص نیافته بود.^[۱۳]

با توجه به نتایج بررسی های انجام شده می توان نتیجه گیری کرد که میزان اعتبار و صحت داده های کد گذاری از جمله مشکلات کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می باشد که منجر به عدم رعایت اعتبار کدگذاری در سطح استاندارد سازمان بهداشت جهانی (۹۸ درصد صحبت) شده است. اما قاعده اساسی دیگر در زمینه کدگذاری اطلاعات پرونده پزشکی ارائه جزئیات بیشتر با استفاده از افزودن کاراکتر چهارم و پنجم به گروه های اصلی سه نمادی می باشد. در این خصوص حسین مردی در پژوهش خود صحت کدگذاری تشخیص های اصلی در کدهای سه کاراکتری، چهار کاراکتری و پنج کاراکتری را به ترتیب ۹۵/۵ درصد، ۹۱/۹ درصد و ۶۳/۲ درصد تعیین کرد.^[۱۴] در حالی که صحت کدگذاری تشخیص های اصلی در سطح سه کاراکتری، کاراکتر چهارم و کاراکتر پنجم ۸۶/۷۹، ۸۱/۱۹ و ۸۲ درصد برای بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی ایران؛ ۸۰/۹ و ۷۷/۰۱ و ۷۷/۷۸ درصد در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی تهران؛ و ۸۲/۶۹ و ۸۶/۶ درصد در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بود. در پژوهش هندرسون و همکاران (۲۰۰۶) تحت عنوان "کیفیت کدگذاری تشخیص و اقدام در داده های مدیریتی ICD-10" به منظور ارزیابی کیفیت کد ICD-10 در داده های ترخیص بیمارستانی نیز نشان داد که هیچ اختلافی در تعداد متوسط کدهای تشخیص یافته به تشخیص ها و اقدامات بیمارستانی وجود نداشت. همچنین مطابقت کد تشخیص اصلی در سال های ۱۹۹۹-۱۹۹۸ در حدود ۸۵ درصد در سطح ۳ کاراکتری، ۷۹ درصد در سطح ۴ کاراکتری بود که این میزان در سال های ۲۰۰۰-۲۰۰۱ به ۸۷ درصد در سطح سه کاراکتری و ۸۱ درصد در سطح چهار کاراکتری بهبود یافته بود.^[۱۵]

فهرست منابع

- public hospital discharges. Injury prevention 2006; 12:58-61.
12. Campbell SE, Campbell M, Grimshaw JM, Walker AE. A systematic review of discharge coding accuracy. J Public Health Med 2001; 23 (3): 205-211.
13. Farhan J, Al-Jummaa S, Alrajhi AA, Al-Rayes H, Al-Nasser A. Documentation and coding of medical records in tertiary care center: A pilot study. Ann Saudi Med 2005; 25 (1): 46-49.
۱۴. حسین مردی منصوره. بررسی وضعیت طبقه بنده بیماری ها در بیمارستان های تخصصی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران در قیاس با استانداردهای AHIMA. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۸.
15. Henderson T, Shepheard J, Saundararajan V. Quality of diagnosid and procedure coding in ICD - 10 administrative data. Med Care 2006; 44(11): 1011 - 1019.
۸. خرمندار حمیده. بررسی وضعیت واحد کدگذاری در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز و مقایسه آن با استانداردهای انجمن مدارک پزشکی آمریکا. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۸.
۹. محمودزاده ثاقب زهراء. بررسی میزان صحت کدگذاری در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۶.
۱۰. صدوqi فرحنaz. بررسی وضعیت کدگذاری بیمارستان های عمومی، آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران و مقایسه آن با استانداردهای انجمن مدارک پزشکی آمریکا. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۵.
11. Langley J, Stephenson S, Thorpe C, Davie G. Accuracy of injury coding under ICD-9 for New Zealand